

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

Beth, id est, Domus. Octonarius Secundus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

Sed & illa quanta est utilitas tentationis, qua Deo sic ordinante, ab ipso terribilissimo hoste nihil minus volente, coronæ, atque in ipsis fulgentissimæ gemmæ fabricantur? Ut mirari liceat siue utilitatem, & præmia patientis, siue benignitatem, & fortitudinem protegentis. Qui plura voluerit, legat sanctum Chrysostomum in prima Homilia ad populum Antiochenum de utilitate tentationum, & tribulationum. Nobis hæc pauca dixisse sufficiat, ut appareat quam merito, quamque sapienter petierit Propheta non quidem ne aliquo usque derelinqueretur, sed ne usquequaque.

Septimo,
ab ipso
hoste fa-
bricantur
coronæ.

¶ Beth, id est, Domus.

Octonarius Secundus.

9 IN quo corrigit adolescentior
viam suam? in custodiendo
sermone tuos.

10 In toto corde meo exquisivi te:
ne repellas me à mādatis tuis.

11 In corde meo abscondi eloquia
tua: ut non peccem tibi.

12 Benedictus es Domine: doce me
iustificationes tuas.

13 In

- 13 In labijs meis pronuntiaui omnia iudicia oris tui.
- 14 In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus diuitijs.
- 15 In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.
- 16 In iustificationibus tuis meditabor: non obiuiscar sermones tuos.
- 17 In quo corrigit adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos.

Hinc apparet vbique omnino necessariam esse custodiam sermonum Dei. Nam cum pluribus modis iste adolescentior accipi possit, omnibus tamen vias suas custodia verbi Dei corrigit, atque confirmat.

Adole-
scens ac-
cipitur
primo de
etate.

Primum enim si accipiatur adolescentior in iuuenili etate, qua vitæ pars lubrica est, & periculis exposita, quomodo poterit iste vias suas corrigere nisi meditatione & obseruatione mandatorum Dei: Venit in mentem adolescentior ille filius, qui a Patre discedens prodegit patrimonium in regione longinqua egestate, & fame squallidus adhæsit vni ciuium Babylonis humi.

Luc. 15.

ibique
piens,
nus de
statis. Q
corrige
ne præc
ret. Sur
& stola
nobilita
vituli sa
dulcissim
puum et
tris, qua
à Patre
mè tran
Secur
non tan
cet etiam
puerilis
lus seuer
effici ser
quam n
illecebris
regere n
uitus, v
igitur in
non ren
Qui tali
sapissim
rupta m
captiuus
bus inqu

ibique de filiquis porcorum saturari cupiens, nec valens, sibi ipsi (vt S. Augustinus de se loquitur) factus erat regio egestatis. *Conf. l. 2. in fine.* Quomodo poterat hic adolescentior *Luc. 154* corrigere viam suam, nisi illa meditatione præciperet, & re ipsa opere adimpleret. Surgam, & ibo ad Patrem meum? Ibi & stola reddita est: ibi & annulus datus nobilitatis insigne: ibi suauissimæ epulæ vituli saginati: ibi chorus, & symphonia dulcissimè mulcebant: &, quod præcipuum est, amplexus indulgentissimi Patris, quasi amoris iaculo cor antea auersum à Patre alienum, & malè durum suauissimè transuerberabāt.

Secundò, accipi potest adolescentior *Secundò, de sensu.* non tam ætate, quam sensu; in quo scilicet etiam in virili corpore, & cano capite puerilis animus dominetur. Quod Apostolus seuerè prohibet ijs verbis. Nolite pueri effici sensibus. Quod vitæ genus sanè perquam miserum est: quia fatua mens, & *1. Cor. 14.* illecebris dedita, & tenebris obscurata bene regere non potest: turpiterque ibi fit seruitus, vt debuerat esse dominatus. Quid igitur in huiusmodi vita non anceps? quid non tenebrosum, quid non præceps est? Qui talis est adolescens, bonum malum *Isa. 5.* sapissimè, & malū bonū ponit: perque prærupta miser, & deuia graditur, illecebris captiuus, timoribus anxius, sollicitudinibus inquietus, denique in figura hominis

M mini.

minimè homo: in imagine, quam accepit à Deo, quiduis aliud repræsentans. Que igitur ei spes dirigendi, & corrigendi vias suas superest, nisi in cognitione, & obseruatione mandatorum Dei? nisi ad te per-

Psal. 118. petuò clamet? Ne abscondas à me man-
Eccl. 23. data tua: & ne derelinquas me Domine,
 ne adincrescant ignorantia mea, nec multiplicentur delicta mea, & peccata mea abundant.

Tertiò, de robore, ac rigore. Tertiò, potest in bonum accipi, Adolescentior, vt vigorem animi, & hominem expeditum, paratumque ad omnia eo nomine intelligamus: quemadmodum in

Psal. 126. alio psalmo eadè vox **773** filij excussorū versa est: & alius, filij pubertatis; alius, iuuentutis, transtulit. Dicuntur autem excussi, quasi agiles, non grauati, viribus integri, laboribus exerciti. Quod si hoc modo accipiamus, etiam sic adolescentior iste nō nisi per mandata Dei corrigit viam suam. Quo docemur, quantumlibet paratos, expeditosque homines, benè currentes, dexteritate impigros, pugiles aptissimos, perpetua tamen indigere custodia, & directione: tum quia in multis offendimus omnes, tum quia perfectiora sectantes in id inirebere debent, vt, quæ nondum acceperunt habeant; & perfectius possint possidere, quæ ceperint.

Iac. 3.

Id vt plenius intelligamus, atque omnia, quæ dicta sunt, tanquam summam cogitentur

ligentes perstringamus, cogitandum nobis est, Passiones animi, quæ nisi per spiritum dirigantur, & subleuentur, ægritudines quedam sunt, animam diuersas in partes distrahere, eiusque non tam motiones, quam dissonantias efficere. Quò fit, vt primæ illæ passiones notissimæ, quæ ceterarum omnium veluti scaturigines, & fontes sunt, Timor, scilicet, Cupiditas, Dolor, atque Gaudium, nisi superiore freno coercantur, miseram animam pestilentiosis desiderijs conscindant, vt S. Augustinus loquitur. Fundantur autem istæ omnes in amore: qui, si rectus non sit, nec ipsæ rectæ esse possunt. Sed sermones Dei & illum, & has perspicuè rectificant. Docent quippe de Timore. Timor Domini odit malum, & Timor Dei expellit peccatum. Et, In timore Domini gloria, & gloriatio, & lætitia, & corona exultationis. Docent ergo & vnde, & quid timendum. Item de cupiditate, & desiderio. Concupiuit anima mea desiderare Iustificationes tuas. & concupiscentias non eas: & à voluntate auertere. Et, Mundus transit, & concupiscentia eius. At verò recta concupiscentia dicit. Concupiscit, & deficit anima mea in atriâ Domini: & iterum, Anima mea desiderauit te in nocte. & Initium Sapientiæ est verissima illius concupiscentia. Iam de Dolor. Et Dolor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquitatem meam annuntiabo,

Affectus
animi
quomodo
lege dei
dirigantur.

Prou. 8.
Eccl. 1.

Psal. 118.
Eccl. 18.
1. 10. 2.

Psal. 83.
Isai. 26.
Sap. 6.

Psal. 37.

- Psal.* 118. nuntiabo, & cogitabo pro peccato meo. Defectio tenuit me pro peccatoribus delinquentibus legem tuam. De gaudio verò quid? Gaudete in Domino semper, iterum dico gaudete. Et gaudebunt de bonis Domini super frumento, vino, & oleo (non utique visibilibus istis) sed quod in aeterna simplicitate pascit, inebriat, lucet, & virgit. Et illud. Memor fui Dei, & delectatus sum. Sic utique per sermones Dei, & amor rectus fit, & affectiones. Nam ciues omnes recti erunt affectus. quoque sanctæ Ciuitatis Dei, in huius vitæ peregrinationis secundum Deum uiuentibus (inquit S. Augustinus) metuunt, cupiuntque, dolent, gaudentque. Et quia rectus est amor eorum, istas omnes affectiones rectas habent. Metuunt, sed pernam aeternam. Cupiunt, sed vitam aeternam. Dolent in se, quia ipsi in semetipsis adhuc ingemiscunt, adoptionem expectantes redemptionem corporis sui. Gaudent in spe, quia fiet sermo, qui scriptus est. Absoluta est mors in victoria. Item metuunt peccare: cupiunt perseverare. Dolent in peccatis: gaudent in operibus bonis. Non solum autem propter semetipsos his mouentur affectibus, verum etiam propter eos, quos librari cupiunt, & ne pereant metuunt, dolent si pereunt, & gaudent si liberantur.
- Igitur, quoniam sine his affectionibus vita non ducitur, cum in amore naturali fundentur; certumque est vitam rectam

qua perueniendum sit ad beatum, eas re-
ctas habere, peruersam peruersas, amore
diuino, & supernaturali corrigendæ sunt.

Qui per quatuor illas virtutes, quas Car-
dinales vocamus (quarum vtinam ita sit
in mentibus vis, vt nomina in ore sunt
omnium) tum præcipuas illas affectiones,
tum quæ inde deriuantur sanat, ornat, &
sanctificat. Vnde est, vt Temperantiam,
quæ circa delectabilia versatur, & coercen-
das cupiditates, quibus inhiamus in ea,
quæ nos auertunt à legibus Dei, definiamus esse amorem se se Deo integrum, in-
corruptumque seruantem. Fortitudinem
autem, quæ ardua & sustinet, & efficit,
esse amorem omnia propter Deum facile
perferentem. Iustitiam verò, quæ cuique
tribuit quod suum est, amorem Deo tan-
tum seruiendi. Prudentiam denique amo-
rem ea, quibus adiuuetur in Deum ab ijs,
quibus impediri potest, benè discernen-
tem, ac sagaciter seligentem. Quas virtu-
tes sic breuiter Scriptura enumerat. Sobrie-
tatem enim, & prudentiam docet, & ius-
titiam, & virtutem, quibus vtilius nihil
est in vita hominibus. Vides quam rectè
dictum sit corrigere adolescentem vias suas
custodia sermonum Dei. Huiusmodi enim
virtutibus se ipsum continet: suos effectus,
ne auertantur à lege Dei, nec quasi præci-
pitem eum agant, aut in diuersa distra-
hant, quasi habenis quibusdam vigilan-

Omnes
virtutes
quodam-
modo
amores.

Sap. 8.

M 3. tilsimus

*Serm. 85
in Cant.*

tissimus auriga moderatur, ac regit. Quod egregiè asserit S. Bernardus de anima, quæ super dilectum innixa delicijs affluens ascendit: alioqui, inquit, frustra nititur, si non innititur. Sanè etiam contra se innitens inualescet, & facta seipsa validior cogit pro ratione vniuersa, iram, metum, cupiditatem, & gaudium veluti quendam animæ currum bonus auriga reget, & in captiuitatem rediget omnem carnalem affectum, & carnis sensum ad nutum rationis in obsequium virtutis. ¶ Cum enim

Rom. 7.

(inquit Apostolus) essetis in carne, passionès operabantur in membris vestris, ut fructificarent morti: nunc autem liberati à peccato, serui autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificatione, finem verò vitam æternam. Quam præclarus auriga, qui & tales domuit equos, id est, indociles affectus; & dirigit, atque captiuat in obsequium virtutis! De qua anima non immeritò dicere possis, quod & de Elia

Rom. 6.

olim Eliseus, & de ipso Eliseo Ioas Rex affirmavit, Pater mi, currus Israel, & auriga eius. Verè beata anima, quæ simul currus Dei est, ipsum vehendo (quod Ezechiel præstantissima olim visionè vidit, & sanctus Macarius concinna admodum expositione declarat) simul auriga ipsius currus equos huiuscemodi frænando, ac dirigendo. Quamuis, si verum pronuntiare velimus, id potius tibi dicendum, Qui

4. Reg. 2.

13.

ascendit

Ezech. 10.

tur factus
O Sapi
finem
nendis
in bea
ge actu
necessi
stros,
possit
gloria
carita

ascendit
tur factus
O Sapi
finem
nendis
in bea
ge actu
necessi
stros,
possit
gloria
carita

10 In
rep

Q
es
tur te
runt e
mand
tellig
mand
dum e
davit
nat de
borat
Sed v
expa
enim
mand
impu

ascendit

ascendis super equos tuos, & quadrigæ tuæ saluatio. Ipse enim & regis, & saluas.
 O Sapiencia, quæ attingis à fine vsque ad finem fortiter (in instituendis, & continendis rebus) & disponis omnia suauiter in beandis, & ordinandis affectibus, dirige actus nostros, prout nostra temporalis necessitas poscit, & dispone affectus nostros, prout tua veritas æterna requirit: vt possit vnusquisque nostrum securè in te gloriari, & dicere, Quia ordinauit in me caritatem.

*Habac. 3.
Sap. 1.*

*Bern. ser.
50. in
Cam.*

Cam. 2.

10 In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me à mandatis tuis.

Quid sit in toto corde exquirere, dictū est supra in illud, Beati, qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Sed quod dicit, Ne repellas me à mandatis tuis, durum sonat, nisi rectè intelligatur. Quomodo enim repellat à mandatis, qui legem ideo talit, vt secundum eam viueremus? & mandata sua mandauit custodiri nimis? Nec modo illuminat docendo, sed allicit promittendo, roborat confortando, applicat trahendo? Sed videlicet miseria conditionis nostræ exprimitur, infirmitas declaratur. Dum enim ab alio impellimur, repellimur à mandatis. Non est autem vnus impulsor: impulsor mundus, impulsor Diabolus, *repellens.*

*Multa
nos à mā-
datis Dei
repellens.*

M. 4. impul-

Serm. 85. impulsor homo. Queris, inquit Bernardus, quis homo? quisque sui. Usque adeo autem homo sibi impulsor est, & suimet præcipitator; ut non sit, quod ab alio impulsore formides, si à te ipso proprias contineas manus. Ergo dum impellimur ad concupiscentias, & veterem hominem induimus, distrahimur à mandatis. At-

Deus re- que adeo nisi Dominus sua nos manu, & *pellit non* ab impellentibus protegat, & post se per *adiuuan-* mandata currere faciat, eo ipso, quo nos *do specia-* non applicat, repellere dicitur. Ut, verbi *libus au-* gratia, æger, & paralyticus nisi suauiter *xilijs.* trahatur, & in lectulo ipso porretur, dici poterit à prandio, vel à cœna repelli: cum tamen verè is, qui prandium parauit, & inuitet, & libentissimè cum recepturus sit. Sed non gestasse hominem, repulisse est. O Domine, Domine, cui infirmitas nostra nota est, tu nos protege, tu infirmos porta, tu per tua mandata in odorem

Cant. 1.

unguentorum fac ad te currere: alioqui nisi ipse perduxeris, repelli dicimur. Quo quid miserabilius esse potest? Denique à meridiana luce, quæ omnibus obuia est, tum is, quem carcer obscurus tenet, tum cœcus repellitur. Sana ergo me Domine, & sanabor, saluum me fac, & saluus ero. Trahe post te, ut expeditis passibus ad tua mandata, perque vias eorum, atque curricula ad te demum cum prosperitate perueniam.

Jerem. 14.

II In corde meo abscondi eloquia tua,
vt non peccem tibi.

VERBVM IOY significat abscon- *Verba Dei*
dere, occultare, recondere, reseruare. *abscondē-*
Benè autem dicitur in corde. Nam siue in *da in cor-*
memoria retineantur præcepta per recor- *de.*
dationem, siue in lingua per pronuntia-
tionem, siue in mente per intelligen-
tiam; nulla consequitur vtilitas, non
magis, quam si panis seruetur in arca, nec
assumatur in cibū. Itaque in corde abscon-
denda sunt eloquia Dei, vt non peccemus.

Absconduntur autem, siue vt semen, & *Primū,*
radix, quæ in terra reconditur, vt humo- *vt semen.*
rem trahat. Ex illa quippe absconsa (nam
nisi in profundo lateat exarefcit) nascitur
honor foliorum non defluentium. Nam *Psal. 1.*
folium eius, inquit, non defluet. Quò *Isai. 1.*
contra de recedentibus dicitur. Cum fue-
ritis velut quercus defluentibus folijs. Nas- *Isai. 28.*
citur decore florum non decidentium: cum
contra de nonnullis dicatur. Væ coronæ *Naum. 3.*
superbiæ ebrijs Ephraim, & flori decidenti
gloriæ exultationis eius. Oritur denique
fecunditas fructuum non marcescētium;
qui non excutiantur; aut decidant in os
arborem concutientis, vt merito gloriatur
Propheta se hanc radicem in corde, id est,
in principali pectoris sui recondidisse: vn-
de tam pulchra, tamque vtilia nasci cer-
tum est. Ex corde eum prodeunt caste

cogitationes, recta consilia, opera, quae non marcescant.

Secundò, *ut thesaurus.* Absconduntur etiam ut thesaurus, qui nisi diligenter, & custodiatur, & recondatur, facile ab hoste diripitur. Scimus enim quosdam cum gaudio suscepisse verbum

Matt. 13.

Dei, sed quia non absconderunt in corde, volucres celi comederunt illud, id est, Diabolus de corde abstulit. Quam ob rem quo maior thesaurus est, eo maiore custodia indiget. Alitè fodiendus est, ne facile effodiatur. Quam proclivè est, Iesu bone, ut sancta desideria, & conceptus ex verbo tuo fervor, nisi abscondatur profundius,

2. Tim. 1.

vel ab hoste diripiatur, vel per se se evanescat? Tu verò potens es, Domine, depositum meum servare, siue quod ipse apud me servandum deposuisti, siue quod ego apud te. Nam id tutius. Reserua tibi clavem cordis mei, ne quis alius aperire possit, & thesaurum suffragari. Tu es enim clavis David, quae claudis, & nemo aperit.

Apo. 3.

Obsigna annulo, & sigillo tuo, ne quis effringere audeat: ipse custodi partem tuam, quam de Amorrhæo tulisti in gladio, & arcu tuo. Solus enim ligato mundi

Matt. 12.

Principe, vasa captivitatis diripuisti: & de vasis contumeliæ in vasa gloriæ transfuisti.

2. Tim. 2.

Tertiò ut *res carissima,* Reconduntur tertiò tanquam res carissima, quam penitus nobis inferere, intimisque medullis gestare cupimus. Ideò

nusquam

nusquam melius, quam in corde seruata honoratur. Nusquam tutius, quam in arce animæ: nusquam nobilius, quam in regia. Quis enim locus præstantior, ac munitior, aut quæ theca nobilior pretiosissimæ, & carissimæ gemmæ præparetur? Felix certè anima, quæ in principali pectoris sui, non tam ad seruandâ, & honorandâ illa, quam ad sui met custodiam, ornatum, fructum, & consolationem uerba tua, & legem tuam abscondit.

Benedictus es Domine, doce me iustificationes tuas.

AM vt respiret, collectisque viribus tanquam nouo facto principio, cetera prosequatur, in laudes, & gratiarum actiones erumpit, dicens. Benedictus es Domine, &c. Quam grata vox benedictio est? quam suavis? quam efficax? Grata pro beneficio, suavis pro lætitia, efficax pro impetratione. Nam & Apostolus, Orationi, postulacioni, & obsecrationi, vt fructuose sint, & iucundæ, gratiarum actiones docet esse miscendas. Hæ nimirum disponunt animam ad maiora percipiendâ: & vt inquit S. Bernardus. Si copiæ aquarum secretis, subterraneisque decursibus incessanter æquora reperunt, vt inde rursus ad visus, vsusque nostros iugi, & infatigabili, erumpant obsequio, cur non etiam spirituales riuus, vt arua mentium rigare

Gratiarū actio quæri faciendâ.

Thess. 5.

Serm. 13: in Cant.

Escl. 1.

gare non desinant, proprio fonti sine fraude, & sine intermissione reddantur? Ad locum vnde exeunt, reuertantur flumina gratiarum, vt iterum fluant. Remittatur ad suum principium caeleste profluuium, quò vberius terræ refundatur. Alioqui si anima ingrata sit, magnum bonum, quod acceperat gratiarum, in magnum sibi vertit malum: dum de donis Domini facta eximia, quasi non agnoscat vnde proueniant, in autorem non refert, quod acceperat. Vnde & consequenter cauet cautè donator, ne quo plura contulerit ingrato, plura perdat. Vides quam magna sit & iniquitas, & calamitas auctori gratias non referri, quas quidem diligentissimè ille vult reddi? Nam propterea iussit, vt summo

Exod. 16.

mane ante solis ortum manna colligeretur, vt notum omnibus esset, inquit Scriptura, quoniam oportet praeuenire solem ad benedictionem tuam. Et verbum Dei manna est; quod tendentibus ad re-promissionis terram in deserto mundi huius prae-parat Dominus verè pius, verè misericors; vt & videntes cum admiratione exclament, quid est hoc? & gustantes omne delectamentum, & omnem saporem

Sap. 16.

suauitatis experiantur. Qui scilicet cibus & minutus est (vt ait S. Augustinus) propter res subriles, & spiritales, quas continet: & melli similis, ac similæ propter dulcedinem, qua abundat: vnde & infra dicitur.

*Serm. 91.
de temp.*

cœtur. Quam dulcia faucibus meis eloquia
 tua! super mel ori meo. Non itaque hoc *Exod. 16.*
 manna incuriosè habendum est, vt putre-
 scat, sed auidè comedendum: neque stultè
 nimis permittendum in tanti cibi copia,
 & dulcedine, vt cucumeres, pepones, por- *Num. 11.*
 tique, capæ, & allia Aegypti, id est, mundi
 huius vilissimæ illecebræ, in mentem re-
 currant. Quare meritò cum beneficia
 Psalmographus retulisset dicens. In toto
 corde meo exquisiui te, & In corde meo
 abscondi eloquia tua, in gratiarum a-
 ctionem erumpit, & ait. Benedictus es
 Domine. Et inde quasi parato in petiti-
 nem aditu, subdit. Doce me iustificatio-
 nes tuas.

Quis autem est Domine benedictus, *Omnia*
 nisi tu? Ecce benedictionem tuam omnes *Deum be-*
 creaturæ depromunt, omnes Scripturæ *nedicunt.*
 proclamant, omnes Sancti siue in aduer-
 sis, siue in prosperis, & in donorum spiri-
 tualium siue copia, siue inopia perpetuò
 resonant. Testes sunt locupletissimi tres
 pueri tui in camino Babylonico, qui in
 medio ignis primum colligati, tum flam-
 marum virtute soluti, non solum ipsi ad-
 mirabile benedictionis canticum condi-
 derunt, sed etiã creaturarum omnium lin-
 guis Te benedixerunt, inuitantes ad lau-
 des tuas, & quasi in adiutorium, etiam in
 frigus affumentes frigus, pruina, gelu,
 ignem, æstam, fontes, maria, terram: de-
 nique

nique quicquid creaturarum visibilium enumerare potuerunt. Nam Angelos, & inuisibiles Potestates, quæ tuas sine cessatione laudes concinunt, in initio & ad te benedicendum inuitarunt; & veluti coniunctis cum vocibus illorum vocibus suis, de quæ ipsorum laudibus sibi complacentes, vno te quasi choro collaudarunt, ac benedixerunt.

Sequitur iam petitio. Doce me iustificationes tuas. In qua diutius meditanda immorari suauiter licet, explicanda non licet. Per se enim aperta est. Breuiter tamen quærendum est, cum superius dixerit. Tunc non confundar, cum perspexero in omnibus mandatis tuis. & Confitebor tibi in directione cordis in eo, quod didici iudicia iustitiæ tuæ. & paulò post. In corde meo abscondi eloquia tua; quare nunc dicat, Doce me iustificationes tuas. Cum enim certa sint, quæ dixerat, quid opus est iterum vel doceri, vel petere, vt doceatur? Nimirum vt necessitatem perseuerantiæ, & quam perpetuò noua doctrina indigeat, & ingentem cupiditatem ampliora sine intermissione discendi significet.

* * *

In labijs meis pronuntiaui omnia iudicia oris tui.

Quam iucundum est, quam sublime, quam plenum utilitatis, ac dignitatis ex ore Dei verba recipere! Suscepit celum, suscepit terra, suscepit mare: susceperunt sol, luna, & astra verbum Dei: quoniam, ipse dixit, & facta sunt; ipse mandauit, & creata sunt: cum & verbum ipsius in æternum permaneat in cælo; & omnis illius ornatus ex eo pendeat: & terra super maria, & flumina eodem verbo, & ipsa præparata sit, & firmata. Sed quantum est hoc ad eam gloriam, qua homines donati sunt, cum verba ex ore Dei accipere potuerunt; ut illa & intellectu percipiant, & voluntate adimpleant, & opere, atque amore confirmet? Certè cum legem per Mosem daturus esset, Sanctifica, inquit, illos hodie, & cras, lauentque vestimenta sua, & sint parati in diem tertium. Vides qua sanctificatione, & preparatione cordis verba ex tali ore accipienda sint. Si enim (vt ait Ecclesiastes) verba sapientum sunt sicut stimuli, & quasi clau. in altum defixi, quæ per magistrorum consilium data sunt à Pastore vno; satis liquet, verba summi ipsius Pastoris, quo doctore per manus magistrorum data sunt, qua reuerentia, quoque affectu intima sint pectoris admittenda.

Certe:

Verbum Dei, omnia susceperunt.

Gen. 1.

Ps. 148.

Infra in hoc Psal.

Psal. 23.

Quantum beneficiū verba Dei percipere.

Exod. 29.

Eccel. 12.

Iob 1.

Certè Iob vir rectus, & simplex à malo
recedens, factorique adhærens, cum pe-

Iob 23.

dem suum vestigia eius sequutum fuisse,
seque viam illius custodisse, neque ex ea
declinasse gloriaretur, subiecit. A manda-

Eccl. vlt.

tis labiorum eius non recessi; & in sinu
meo abscondi verba oris eius: causamque
subdit. Ipse enim solus est. Igitur, quia hoc

Iob 18.

est omnis homo, si mandata Dei seruet;
& ab ijs declinare à nihilo est, & in nihilo
tendit, rectè absconduntur in sinu
verba oris eius, qui solus est: quandoqui-

dem congruè adhære illi verè esse nos
facit, sicut ab illo detiare, facit non esse.

Quare & de quodam scriptum est, id est
de impio. Habitent in tabernaculo eius

socij eius, qui non est. O felicem ani-

mam, quæ aures cordis, quibus diuinæ hæ-

vores audiuntur, assiduè perpurgat, ut be-

nè possint audiri. Sed quid est, omnia iur-

dicticia oris tui? Non frustra puto additur
oris. Neque enim illa inuestigare possu-

mus, quæ ipse non protulit, sicut manife-

stata audire valemus.

Pronun-
tiat labijs
suis.

Primò ob-
dulcedi-
nem qua-
si saporis.

Ceterum cur in labijs suis se mandata

pronuntiasse dicat, non otiosum est quere-

re. Non enim tantum se aut intellexisse

aut dilexisse asseruit, quod mente fieri po-

tuit, sed etiam labijs pronuntiasse. Pro-

nuntiat itaque labijs suis, primum ob dul-

cedinem, & suauitatem, quam in ore ex-

huiusmodi verbis experitur. Siquidem ve-

re est:

est dictum. Fauus mellis verba compo- *Prou. 16.*

Deinde videtur mihi quasi dulcē quan- *Secundò*
dam melodiam, qua aures permulceren- *ob suavi-*
tur, significasse. Neque enim sine causa do- *tatē me-*
cet Sapiens in vino lætitiæ spiritualis con- *lodiz.*
tentum Musicorum peropportunum esse: *Ecc. 49.*
neque Musicam esse impediendam. Hæc *¶ c. 32.*
certe vis est verborum Dei, vt animam
recte compositam cum mulceant suauissi-
me, tum ad somnum spiritualis quietis,
atque contemplationis miro modo &
perliciant, & perducant.

Tertiò, Vt purget, & sanctificet labia. *Tertiò vt*
Est enim eloquium Domini ignitum ve- *sanctifi-*
hementer: vt infra canit Propheta. *cet labia.*

Postremò in labijs pronuntiat, ne solus *Quartò vt*
ea lætitia perfruatur. Nam etsi solus de- *commu-*
beat habere, aquas, qui sine admittione *nicet cum*
vanitatis illas intrinsecus participat, mo- *alijs.*
nerur tamen ad aliorum vtilitatem in pla- *Prou. 5.*
teas illas diuidere. Hoc siquidem vera, &

casta contemplatio habet, ait S. Bernar- *Serm. 57.*
dus, vt mentem, quam diuino igne vehe- *in Cant.*
menter succenderit, tanto interdum re-
pleat zelo, & desiderio acquirendi Deo,

qui cum similiter diligant, vt otium con- *Vera con-*
templationis præ studio prædicationis li- *tēplatio*
bentissimè intermittat. Et S. Augustinus, *zeli ani-*
cum nouus hospes ad Scripturas meditan- *marum*
das, præsertim verò ad Psalmos Dauid, *accendit.*
9. Con. 6.

Carica illa fidelia, & sonos pietatis exclu- *4.*
dentes.

dentes turgidum spiritum, accessisset, ita se affectum profiteretur, vt accēderetur illos recitare, si posset, toto orbe terrarum aduersus typhum generis humani. Quod spirituales viri, quibus alios iuuandi cura est, diligenter debent imitari: dum tamen cocham se ex consilio D. Bernardi non canalem exhibeant. Hic quidem penē simul & recipit, & refundit; illa verō donec impleatur expectat; & sic, quod superabundat, sine suo damno communicat. Deinde concha imitetur fontem. Non manat ille in riuum, nec in lacum extenditur, donec suis satiatur aquis. Nec pudeat cocham non esse suo fonte profusorem. Quo loco etiā sapientissimè docet idē Pater quā, & quantā infundenda sūt priusquam effundere presumamus. Primò quidem, inquit, compunctio, deinde deuotio, Tertio pœnitentiæ labor, Quarto pietatis opus, Quinto orationis studium, Sexto contemplationis otium, Septimò plenitudo dilectionis. Hic est amor qui zelat, hic replet, hic feruet, hic ebullit, hic iam securus effundit exundans, & erumpens. Domine Deus, Magister bone, virtus, salus, & firmitas nostra, fac nos ita ex aliorum zelo, & caritate pronuntiare labijs iudicia oris tui, quod est de tua largitate effundere, vt & impenitus, & prius curemus infundi: quo in spiritu humilitatis, & feruoris, ne partē nostram deteriorē faciamus, quando quidem, qui id facit, ma-

*Serm. 18.
in Cant.*

*Sed curandum
vt sis concha non
canalis.*

I
dictum
ipsis priu
vix toto
medullis
14. In vi
le
Si dixi
ge tua
quid sibi
tor aliqu
simonia
per ea ad
sibus, sed
di serua n
ximus, ip
ratio dici
se in testi
præceptis
tione sub
ne satis e
est, dum
lar. Obse
sione spir
terminur
Ceteri
delectari
carnem a
munt. C
tare vehi
uit illoru
tiam: &

dictum Scriptura tua pronuntiat: nobis
 ipsis prius apud te, qui lux es, & vita, verba
 tua toto corde percipiamus, intimisque
 medullis cantè, ac sedulò inferamus.

14. In via testimoniorum tuorum delectatus sum.

Si dixisset in testimonijs tuis, vel in lege tua, simpliciter acciperemus; sed quid sibi vult in via testimoniorum? Arbitror aliquid significari perutile nobis. Testimonia, seu mandata via dicuntur, quia per ea ad vitam gradimur non pedum passibus, sed affectibus. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Et via interdum, vt diximus, ipsa nostra conuersatio, & viuendatio dicitur. Proinde non dicit delectatū se in testimonijs Domini, hoc est, in nudis preceptis; notitiaque tantum, & speculatione subtili cognitis, quod nec magnum, nec latis esset, sed in via testimoniorū, hoc est, dum actione, & opere per illa ambulat. Obseruatione enim illorū, & progressionē spiritualium gressuum per viam ad terminum graditur.

Ceterū non est omnium mandatis Dei delectari. Aliquos enim, qui secundum carnem ambulant, non delectant, sed premunt. Quis autem delectatur? qui caritate vehitur. Quis delectatur? qui & nouit illorum pulchritudinem, & excellentiam: & facilitatem, & vtilitatem experitur.

Mandata sunt via, quia ducunt ad vitam.

Matth 19.

Quis delectetur mandatis Dei.

tur. Abstinere quippe ab operibus carnis, quæ diuina lege prohibentur, iucundum est in spiritu ambulantis. Ipse enim spiritus implet, agit, portat, suaue facit iugiter, denique delectabilia facit quæcumque ille iusserit, in cuius dextera delectationes sunt usque in finem. Sed audi quanta necessaria sint, ut in mandatis Domini, id est, in ipso Domino delecteris. Isaias loquitur. Si auerteris à sabbato pedem tuum facere uoluntatem tuam in die sancto meo. (En uoluntatis abnegatio uiuentibus in perpe-

Psal. 15.

Isai. 58.

Isai. 66.

tuis sabbatis, & ferijs Domini. namque ambulantes in spiritu habent sabbatum ex sabbato, & Neomeniam ex Neomenia) & uocaueris, inquit, sabbatum delicatum, (uide quid faciat amor? Ipse sabbatissimus, id est, cessatio, & requies ab operibus mortuis, castæ deliciae sunt Sanctorum) & sanctum Domini gloriosum (templum scilicet, ubi ipse inhabitat, & nobiscum conuersatur) Et glorificaueris eum, dum non facis uias tuas (à quibus procul dubio abstinendum est, ut uiam Domini percurramus) Et non inuenitur uoluntas tua, ut loquaris sermonem (magnum malum propria uoluntas, quæ in properantibus ad patriam ita disperdi debet, ut nec inueniatur) Tunc, inquit Propheta, delectaberis super Dominum, & sustollam te super altitudines terræ. Illa radix, hic fructus. Ergo qui se gratulatur, in uia mandatorum delectatur.

rum, hæ
di sancta
riatur.

Cum
& es
somnia
nes uiri
est, quod
tam inf
cum fo
dolore,
penden
bus diu
ros, & a
bundan
parere
diffe: ut
optari,
ficienti
conferri
hoc pa
sunt ex
cum di
diuitia
tia, Tin
Non e
aut se
Dei m

tum, hæc omnia in delectatione huiusmodi sancta, quasi coniuncta, & inclusa gloriatur.

Sicut in omnibus diuitijs.

Cum Scriptura dicat Diuites eguerunt, & esurierunt. Et item, Dormierunt somnium suum, & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis. Quid est, quod re tam spinosam, tam fragilem, tam infidelem, quæ cum labore quaeritur, cum solitudine possidetur, amittitur cum dolore, diuinis mandatis comparat? Sed perpendendum primo: cum dixit, in omnibus diuitijs, non solum pecuniæ thesauros, & ampla vectigalia, sed omnia, quæ abundantiam, sufficientiam, & potentiam parere solent, hoc nomine comprehendisse: ut non diuitias solum, sed omnia, quæ optari, & possideri in hac vita solent, sufficientiæ, & thesauro mandatorum Dei conferre, & comparare intelligatur. Sed hoc parum est. Hæc enim omnia arena sunt exigua, & quasi lutum æstimanda, si cum diuinis thesauris componantur. Nam diuitiæ salutis, inquit Sapientia, & scientia, Timor Domini ipse est thesaurus eius. Non erga significat parem delectationem, aut securitatem in omnibus diuitijs, & Dei mandatis esse. Sed, quoniam homines

Quomodo diuitiæ cum mandatis comparantur.
Psal. 35.
Psal. 75.

Isai. 33.

errore

errore quidem infano his sensibilibus diuitijs beatos se, & tutos credunt, puto illum sic dicere, delectatus sum in vijs mādatorū tuorū, sicut solēt pueriles homines diuitijs oblectari, in ijsque confidere. Hæc quippe solent homines magnifacere, & summam in eis felicitatem reponere. Optimè enim *Eccl. 10.* Ambrosius. Alij in auro, alij in argento, alij in vestibus, alij in possessionibus, vineis, oleis, segetibus, alij in operibus picturæ, marmorum: in diuersis denique singuli delectationes habent: spiritualis in via testimoniorum cælestium delectatur, tanquam omne possidens patrimonium, in *2. Cor. 1.* omnibus diues, sicut Apostolus dicit. Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo IESV, quia in omnibus diuites facti estis in illo. Quare ex rebus notis affectum indicat, vt per sensibilia discamus ad superiora conscendere. Et fortasse rem totam commodius explicemus, si Sapientis audiamus sententiam. Sicut protegit sapientia, inquit, sic protegit pecunia. An, rogo, non amplius? Quis non videt maximam inter hæc distantiam. Quam ipsemet velut deridens stultorum somnia, per ironiam, vt arbitror, sic explicat: subdit enim Hoc autem plus habet eruditio, & sapientia, quod vitam tribuunt possessori suo. Quasi verò pusillo inter se discrimine hæc distent, extrinsecus duntaxat, incerteque valde,

valde, atque infirmè protegere, & vitam tribuere possessori suo. Quare idem Psalmographus infrà loquens non ex opinione communi, sed lingua sua, mandatorum scientiam longè diuitijs prætulit, cum dixit. Ideò dilexi mandata tua super aurum, & topazion.

In mandatis tuis exercebor.

Præpendendum primò est præposuisse Exercebor, postea subdidisse Considerabo: tum quia practica pars, & exercitatio in virtutibus ante theoreticam, & investigationem, ac meditationem mysteriorum Dei præmittenda est. Quam ob causam rectè S. Ambrosius obseruat initio quoq; huius psalmi primò dictos esse beatos, qui ambulant in lege Domini, deinde qui scrutantur testimonia eius, tū quia etiam post exercitationem, & obseruationem iugis est retentanda meditatio, vt ad anteriora tendamus. Quo enim quisque amplius in vitæ puritate profecerit, eò melius diuina rimari poterit, & ad maioris perfectionis studium notitiæ, & amoris iugis, & infatigabili studio desudare.

Sed verbū Exercebor, quod Septuaginta fere per verbum ἀδελχίζω explicare solent, hebraicè est loqui ore, vel corde, id est, meditari, orare, loqui, & confabulari. Quo verbo Scriptura vsa est, cum

Practica
virtutum
theoricam
præit.

Exercebor
cur
græcè
ἀδελχίζω.

cum de Isaac loquens, egressum ait ad meditando. Verum Septuaginta, quamvis verbum græcum ferè accipiatur pro nugari, & garrere in malam partem, sine dubio acceperunt in bonam pro continenti meditatione, & exercitatione. Quomodo & S. Augustinus in bonam legit. In mandatis tuis garram, & S. Ambrosius modo garrere, modo hallucinari vertit. Sunt quæ ita interpretantur, vt Psalmista se cū mandatis Dei, quasi cum intimis amicis colloquia miscere, dulcesque habere sermones innuat. Mihi placet proprietatē quædam significari optimam, dum adhibetur in meditatione mandatorum, quamvis bona non sit in eo, vbi propriè inest. Neque enim nouum est in Scripturis, vt verba, quæ ferè in vitio quodam poni solent, ad laudabilia transferantur, quo proprietates quædam exprimat. Quomodo astutia pro prudentia, & eructare pro depremere cum affectu, quasi ex pleno: & fermentum propter suam efficaciam modo in bonam, modo in malam partem sumitur. Vt igitur significaretur animi delectatio in mandatis, & propensio ad illa meditando, sumitur verbum ab ijs, qui libenter, & effusè, ac prope semper loquuntur. Vt, quæ in illis vitiosa est loquendi incontinentia, in iustis sit laudabilis assiduitas, ijdemque admoneantur, quam in re collocare debeant oblectationes suas, quam

non gra
erceri. I
cum an
assidui
nendi D
ludunt.
quasi ill
ctum gr
vespera
ei vale
persona
in auib
transfer
Sanctos
missa m
titia ges
occalus
celebrar
tu, aut t
tione, &
re obedi

VIA
se ad
ribus sui
citur, In
lus: & ca
sunt, vic
longè ex
bus ad op

non grauatè in sanctis meditationibus exerceri. Et quidem latinum verbum garrere cum auium propriè sit, optimè studium assiduum, & quasi indefessum laudes canendi Deo designat. Hoc enim modo aues ludunt. Quæ etiam siue ad exortum solis, quasi illum salutantes, atque ad eius aspectum gratulabundæ, ac gestientes, siue ad vesperam cum quiescere volunt, tanquam ei vale dicentes garrulo cantu certatim personant. Hanc ergo proprietatem, quæ in auibus vitiosa non est, si ad homines transferamus, perinde erit, ac si dicamus, Sanctos voce nunquam interrupta, aut remissa mirabilia Dei canere; illum præ lætitia gestientes ad perpetuum exortu (Nam occasus ibi nullus est) continuis laudibus celebrare: illius mandata non cum gemitu, aut tristitia, sed cum perpetua exultatione, & promere laudantes, & exprimerе obedientes.

Et considerabo vias tuas.

VIAE Dei dici possunt, vel quibus ipse se ad creaturas egreditur, seque in operibus suis manifestat: quomodo forte dicitur, Initium viarum Dei primus Angelus: & cæli, terra, & omnia, quæ creata sunt, viæ Dei hoc modo dicuntur. Sed longè excellentiores etiam viæ sunt, quibus ad opera exiens redemptionis, & glorificationis.

N
rifica-

Viæ Dei
operacionis.

Et redem-
tionis.

Psal. 64.

rificationis nostræ se manifestat: vt quodammodo priora opera exitus vesperæ, posteriora hæc exitus matutini liceat appellare. Et in his procul dubio vijs, quæ pulcherrimæ sunt, & inuestigatu supra modum delectabiles exercebatur. Sed alio modo magis literæ consentaneo vias eius

Et mada-
ta eius.

Psal. 118.

Quæ dicū-
tur viæ
Dei.

Primò
quia ipse
dedit.

Secundò
quia ipse
dat lumē
ad ambu-
landum.

Tertiò
quia cu-
stodit am-
bulantes.

Prou. 2.

Prou. 4.

accipimus semitas, quibus per viam mandatorum currimus. Quæ viæ Tuæ multis ex causis, benignissime Deus, appellantur. Dicuntur enim viæ tuæ, quia ipse solus supereminenti bonitate, & caritate tua per scopulos vitæ huius, & prærupta montium viam aperuisti. Dicitur & via tua, quia re illuminante videtur, vt eam terere inoffenso pede possimus: neque enim sine luce tua per offusas noctium tenebras viam hanc ambulare licet. Sed est alio modo tua, quia hanc viam ipse munis, ipse custodis. Cura quippè tua munita est, vt non latrocinentur in ea, qui cælestem militiam deseruerunt. Virant enim eam tantum supplicium, vt nisi ipsi nos ab ea declinemus, atque aliò allecti abripiamur, à desertoribus Spiritibus timendum non sit: cum diuina vox sit: Custodiet rectorum salutem, & proteget gradientes simpliciter, seruans semitas iustitiæ, & vias Sanctorum custodiens. Has vias, vt tuas probas, & cognoscis, sicut scriptum est: Vias enim, quæ à dextris sunt nouit Dominus. Dicitur & tua via, quia ad te ducit,

ait, sicut dicuntur viae Hierusalem, quae Quartæ
 ad eam ducunt: & via ciuitatis habitaculi, quia ad
 quam errantes non inueniunt. Siquidem ipsum du-
 per viam hanc ad te gradimur, & ad te cunt.
 peruenimus, qui viam fecisti in mari *Ier. 14.*
 equis tuis in luto aquarum multarum. In *Psal. 106.*
 super & tua est, quia in illa & ipse ductor *Habac. 3.*
 es, & præs, & trahis. Non enim nisi præ-
 cunte te duce, & trahente eam currere
 possemus. Hinc Patriarcha Iacob cum
 ignotus, & in aliena terra peregrinaretur,
 id præcipuè optauit, vt esset cum eo, & cu-
 stodires eum in via per quam ambulabat:
 panemque ad vescendum, & vestimen-
 tum ad induendum dares. Deduc me Do- *Gen. 28.*
 mine in via tua, & in semitam manda-
 torum tuorum: præcede, & sequar. Non *Psal. 118.*
 enim Angelo contentus sum, qui me præ- *Exod. 14.*
 cedat, & deducat; sed ipse propter nomen *Psal. 30.*
 tuum deduces me, & enutries me. Hæc
 tria desiderans desiderio: ad hæc toto pe-
 ctore inhio, ac suspiro, vt præcedens tra-
 has, & deducas me, alioqui debilem, & sub-
 sequi non valentem: vt des mihi panem
 ad vescendum, panem scilicet cæli, viuifi-
 ficam, & deificam carnem Verbi tui: &
 vestimentum, quo operiar, ipsas virtu-
 tes illius; quo gloriari & ipse possim, & lu-
 minibus placere tuis, abiecto indumento
 veteri hominis, iam Christum indatus.
 Quomodo enim tibi nõ placeam talibus,
 tam splendidis, tanque odoratis Primogeni-
 titi

Gen. 27.

niti nempe tui vestimentis, non Matris pia fraude, sed Patris, ac Fratris dulcissima largitione contectus? Pulchrè autem in eadem via, cum hæc optaret Patriarcha

Gen. 28.

scalam vidit super terram stantem, cælum tangentem: & Angelos Dei, utpote in ministerium viatorum tuorum missos, ascendentes, & descendentes per eam. Sed super omnem gloriam protectio tua est, quia innixus eidem scalæ apparere voluisti: qua peculiarem prouidentiam tuam, & curam, quam de tuis geris, significantissimè ostendisti, semper intentos habes oculos, quibus nos prospicis, regis, gubernas, excitas, afficis, & miro modo pertrahis. Quam felix anima, quæ in hac peregrinatione hac visione donatur? hac protectione dignata est? his gressibus per te ad te festinat, ut audiat Angelorum choros de se non sine admiratione clamantes.

Cant. 7.

Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis? Verè pulchri gressus, qui per vias incedunt, de quibus scriptum est. Viæ eius viæ pulchræ. Benè in calceamentis, quia calceata est in præparationem Euangelij pacis. Et meritò filia Principis, in qua cælestis indoles, & imago Patris mirum in modum elucet. Hæc sunt igitur viæ, quas attentissima meditatione post exercitium virtutum cogitare debemus.

Prou. 3.

16 In
non
VER
can
nat. y
dam de
festiua
cietur.
men de
cebat si
uerbijs
Delicia
vacat,
& voces
phasim
habere
bemus,
num, i
17
data tu
status su
Vnde &
mis eni
uertetur
verum c
clament
aurem. I
ma, ut e
Audi Ec
cordabit

16 In iustificationibus tuis meditabor,
non obliuiscar sermones tuos.

VERBVM meditabor, longè signifi- **Medita-**
cantius, & dulcius in Hebræa voce so- **bor** Hebr.
nat. **וּדְבַר**. Innuat enim vox quan- **quasi de-**
dam delectationem, & propensionem af- **liciabor.**
fectiuam erga aliquid, in quo anima deli-
cietur. Vnde in Isaia dicitur. Vir Iuda ger- **Isa. 5.**
men delectabile: in quo scilicet compla-
cebat sibi, & oblectabatur Deus. Et in Pro-
uerbijs eadem voce Sapientia loquitur. **Prou. 8.**
Deliciæ meæ esse cum filijs hominum. Nec
vacat, quod aliqui obseruarunt, radices,
& voces duplicatas, cuiusmodi est hæc, em-
phasim quandam, & energiam peculiarem
habere: cuiusmodi est illud. Vbi nos ha-
bemus, Speciosus forma præ filijs homi- **Psal. 44.**
num, in Hebræo legitur reduplicata voce
מְדַבֵּר. Perinde est igitur, ac si dicat. Mā-
data tua castæ delitiæ meæ: in illis oble-
ctatus sum, & erga ea toto corde affectus. **Eccl. 6.**
Vnde & de Sapientia dicitur. In nouissi- **Eccl. 30:**
mis enim inuenies requiem in ea, & con-
uertetur tibi in oblectationem. Quam, vt
verum cordis gaudium, super omne oble-
ctamentum esse idem Sapiens asserit. Ad e-
dem autem lætitiâ hac spirituali afficitur ani-
ma, vt excedat Deo, sui que obliuiscatur. **Eccl. 5.**
Audi Ecclesiasten. Non satis, inquit, re-
cordabitur dierum vitæ suæ, eo quod Deus

N. 3. occu-

Qui obli-
uiscitur
sui non
potest ei
obliuisci.

occupet delicijs cor eius. Ex quo illud efficitur, quod sequitur. Non obliuiscar sermones tuos. Qui enim obliuiscitur sui, sermonum Dei obliuisci non potest: quia à se tota in eos translata cura memoriam illorum continenter innouat, tum vt in illis oblectetur, tum vt illorum obseruatio, & exercitium nunquam intermittatur. O beatam obliuionem, qua quisque se ipsum à proprijs oculis auerit, & te Deum suum toto corde & recordatur, & amplectitur. Ibi enim perpetua memoria perpetuam etiam suauitatem, & oblectationem parit. Tum enim (inquit S. Paulinus) cum defecerit cor meum, & caro mea, id est, actus voluntatis, & fructus carnis meæ; tum iam, vt à corporeis nexibus liber, & à meo corde purgatus, dicere audeam, Deus cordis mei, & pars mea Deus in sæcula.

Epist. 3. ad
Ser.

¶ Ghimel, id est, Plenitudo.

Octonarius Tertius.

17 **R**etribue seruo tuo, viuifica me: & custodiam sermones tuos.

18 Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

19